

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

148

Directors: Ramon Arnabat (URV),
Josep Santesmas (CCEPC)
Compaginació: Natàlia Báscones
Disseny: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer (IRMU)
Dipòsit legal: B. 47.520-76
ISSN 1130-5150

CONTINGUTS

EDITORIAL: Colonitzacions de ...	1
TEMES 1: Els masos nous ...	2
TEMES 2: La colònia agrícola ...	5
TEMES 3: El Poblenou, ...	8
PATRIMONI: La colònia agrícola ...	11
RESSENYES	13
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

Plecs d'Història Local és una revista trimestral que publica articles originals de recerca i reflexió sobre història local i comarcal i en divulga la producció editorial i les activitats en l'àmbit territorial de les terres de parla catalana.

JOSEP SANTESMASES I OLLÉ. Centre d'Estudis del Gaià

COLONITZACIONS DE TERRES ALS SEGLES XIX I XX

La transformació dels paisatges està estretament vinculada als usos que els éssers humans hem donat a la terra. L'activitat agrària ha estat determinant no només per anar canviant el paisatge amb les plantes i els arbres conreats, substitutius

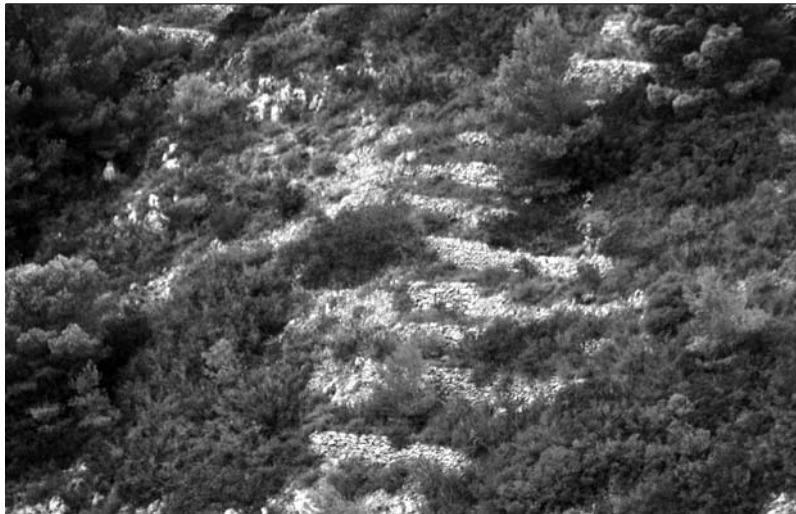
de la vegetació espontània, sinó també per modificar la morfologia de la terra, l'estructura, els nivells i la composició. Les terres s'han anat ocupat, artigant i transformant en funció de les necessitats, del creixement demogràfic, de les formes de tinença de la terra, dels sistemes, les tècniques i la mecanització del conreu, del clima i l'ús de l'aigua, i finalment de l'activitat econòmica generada amb la comercialització de la producció agrària. Des de temps no històrics fins al present, els canvis i les transformacions se succeeixen constantment, amb més força de la que al llarg de la vida som capaços de retenir. Trobem terres ocupades de nou o modificades en parcel·lacions cada vegada més extenses, canvis de conreus o formes i tècniques diferents d'aplicar-los, però també abandó de terres poc productives o rendibles per la seva morfologia o per les dificultats de fer-hi entrar la mecanització. Antigues terres de conreu marginades que el bosc s'ocupa d'amagar entre l'espessor de la vegetació i que de tant

en tant els incendis forestals s'encarreguen de mostrar-nos com un document de la duresa d'antigues formes de treball totalment superades.

Al llarg del temps els canvis s'han succeït per una encomanadissa modificació de les consuetuds vigents, per la

transformació de les experiències acumulades a partir de comprovar-ne millors rendiments amb l'aplicació de noves tècniques, a vegades com a única porta de sortida possible. Però hi ha circumstàncies que han provocat transformacions a partir d'una planificació programada. Són els casos que, a tall d'exemple, presentem en aquest número de *Plecs d'Història Local*. Hi trobem l'ocupació de noves terres, el repartiment de la propietat o de l'ús contractual de noves terres guanyades a l'erm, l'establiment o reubicació de

Marges i bancal abandonats a la falda del Montgó com a testimoni de la colonització agrícola. Font: Josep Santesmas

població pagesa o l'aplicació de modernitats innovadores que transformaren de cap a peus el paisatge i les formes d'aplicar la gestió del conreu. Són processos que no s'entendrien sense tenir present el lloc i el temps on s'aplicaren. Abans de desenvolupar el discurs històric caldrà parlar de la geomorfologia del lloc, sense la qual res no entendríem ni res no hauria succeït tal com cada temps històric i cada circumstància local van propiciar. ■